

Overzicht fiches beheermaatregelen poelen - Barbierbeek Verbindt! 2023-2024

Algemene doelstelling:

Het behouden en onderhouden van poelen en het aanpalend landbiotoop als typisch klein landschapselement in de omgeving van de Barbierbeek. Algemeen zorgen voor een beter habitat voor watergebonden fauna, zoals de kamsalamander en andere amfibieën, en flora. De waterkwaliteit verbeteren en waterinfiltratie in het gebied bevorderen. Hiertoe worden drie overeenkomsten aangeboden voor de toepassing op percelen of delen van percelen.

Algemene instapvoorwaarden:

1. Het perceel of het deel van het perceel waarvoor de overeenkomst wordt afgesloten bevindt zich binnen het projectgebied 'Water-Land-Schap Barbierbeek verbindt!' (zie bijlage 1: kaart projectgebied Barbierbeek verbindt!).
2. Op het perceel bevindt zich een poel: een klein wateroppervlak met onverharde, zacht hellende oevers, gevoed door oppervlakkig grondwater. De poel bevat het grootste deel van het jaar water, zeker tot en met juli en bij voorkeur jaarrond.
3. De beheermaatregelen worden uitgevoerd op een aangegeven landbouwperceel
4. De subsidie wordt aangevraagd door degene die het perceel aangegeven heeft in de verzamelaanvraag.
5. Er mogen in het jaar van de aanvraag nog geen veldwerkzaamheden zijn gebeurd op het perceel of het deel ervan waarover de aanvraag handelt.

Algemene geldende verbintenisvoorwaarden:

- Het perceel of het deel van het perceel is tijdens de volledige looptijd van de overeenkomst in gebruik bij de begunstigde.
- De begunstigde:
 - is akkoord met en respecteert de afmetingen vastgelegd in de overeenkomst;
 - gaat akkoord met het beheer in de overeenkomst en staat open voor overleg in kader van het project;
 - houdt gegevens van de handelingen en waarnemingen (aard, tijdsduur ...) bij in een tabel die ter beschikking wordt gesteld;
 - zal bij problemen bij de uitvoering van de beheermaatregel dit zo snel mogelijk melden aan de provinciaal contactpersoon of de contactpersoon van het Regionaal Landschap.

Algemene beheer- en exploitatie richtlijnen

- De afmetingen van de bufferstrook en de noodzakelijke beheermaatregelen (overeenkomst 2 en 3) worden in overleg bepaald en worden gedurende de overeenkomst behouden. De minimumbreedte op het smalste deel is minstens 3m.
- Er mogen geen meststoffen en bodemverbeteringsmiddelen toegediend worden.
- Er mogen geen gewasbeschermingsmiddelen of bestrijdingsmiddelen gebruikt worden.
- Indien inzaaien voorzien is, moet dit gebeuren in het eerste jaar van de overeenkomst, bij voorkeur in het voorjaar vóór 15 juni.
- Voor de samenstelling van het zaadmengsel wordt een geschikt meerjarig kruidenmengsel uit de lijst van de VLM aanbevolen. Zaaizaadetiket en factuur of aankoopbewijs bijhouden tot 3 jaar na afloop van de overeenkomst.
- Indien maaien voorzien is, is het toegestaan en wordt het aanbevolen om een klein stukje, een rand, wisselend niet te maaien (tot max 10 % van de oppervlakte in overeenkomst).
- Bij maaien moet er gecontroleerd worden of er geen nesten aanwezig zijn (maart-juni)
- Bij maaien moet het maaisel steeds afgevoerd worden. De manier waarop is de vrijheid van de begunstigde. In functie van het ecosysteem is hooien wellicht veruit het beste. Het is ook

toegelaten om het maaisel op een aanpalende akker te leggen en nadien bijvoorbeeld in te ploegen.

- Behoud en normaal onderhoud van houtige elementen.

Algemene subsidiabele kosten die in rekenschap gebracht worden:

- Opbrengstderving (indien actieve landbouwer).
- Kost inzaaien en aankoop zaaigoed, indien de bufferstrook oorspronkelijk bestaat uit akkerland.
- Kost maaien en verwijderen maaisel van oevervegetatie en de bufferstrook.
- Kost hakhoutbeheer, indien houtige vegetatie aan de zuidkant van de poel aanwezig.
- Kost afrastering poel indien weiland.
- Premie voor bijhouden gegevens monitoring.
- Eventueel burenpremie : extra premie voor samenwerken met burens indien een poel zich over meerdere percelen bevindt, vb hoekputten.

Enkele voordelen en weetjes voor de landbouwer:

- Een faire vergoeding voor de inspanningen.
- Flexibiliteit in de breedte en vorm van de bufferstrook.
- De oppervlakte van de zone in overeenkomst kan worden ingegeven als bouwland bestemd voor niet-productieve arealen en elementen (NPA) in de verzamelaanvraag.
- Voor het beheerpakket 1. 'Behoud en basisbeheer van een poel' kan de zone van de poel aanvullend vergoed worden als NPA, voor de bufferstroken (beheerpakket 2 en 3) is dit niet mogelijk (zie voorwaarden VLM).
- Mogelijkheid om aanvullend op andere delen van het perceel of aanliggende percelen beheerovereenkomsten met de VLM af te sluiten om kwetsbare natuurelementen te bufferen en te verbinden en om soortenrijke graslanden te beheren.
- Begunstigden die aaneensluitend samen werken krijgen extra burenpremie.

Beheermaatregelen onderhoud poelen

De overeenkomst geldt voor een periode van 2 jaar (2023-2024). Meerdere overeenkomsten kunnen worden afgesloten voor 1 poel, indien deze zich bevindt over verschillende percelen waarbij meerdere landbouwers betrokken zijn, vb hoekputten. Een burenpremie is hierbij van toepassing voor beheerovereenkomst 1.

Tijdens een terreinbezoek wordt samen met de eigenaar of de gebruiker besproken welke maatregelen haalbaar en wenselijk zijn specifiek voor het perceel of het deel van het perceel en hoeveel de vergoeding bedraagt. Bij voorkeur wordt een overeenkomst '1.Behoud en basisbeheer van een poel' gecombineerd met een bufferstrook type A of B (overeenkomst 2 of 3).

1. Behoud en basisbeheer van een poel

(graafwerken voor poelenherstel vallen niet onder dit beheer en deze vergoeding)

Specifiek beheer

- Geen bemesting; geen bestrijdingsmiddelen gebruiken **tot minimaal 2 meter afstand** van de rand van de poel waarbij rekening wordt gehouden met de productafhankelijke voorgeschreven afstand. De strengste afstandsbepaling is geldend;
- Geen grondbewerking in een zone van 2 m buiten de rand van de poel;
- Indien begrazing: plaatsen van een (verplaatsbare) afsluiting op de rand van de poel, bijv. paaltjes met enkelvoudige schrikdraad;
- Oevervegetatie: jaarlijks 50% van de oevervegetatie maaien **na 1 oktober en voor 1 februari van het daaropvolgende jaar met afvoer van het maaisel**. De oevervegetatie is de vegetatie die zich bevindt op de talud tussen de laagste waterstand (zomer) en de rand van de poel. De vegetatie die zich in het water bevindt op het ogenblik van maaien dient niet gemaaid te worden; Het tweede jaar dient de andere helft van de oevervegetatie te worden gemaaid dan het jaar voorheen;
- Houtige vegetatie (indien aanwezig): de zuidelijke kant van de poel (minstens 1/3^e van volledige poel) eenmalig afzetten tijdens de duur van de overeenkomst om voldoende zonlicht toe te laten; Bomen met een omtrek van gelijk of meer dan 1 m, op 1 m hoogte en andere vergunningsplichtige werken uitgesloten.
- Voor geen enkel doel water onttrekken uit de poel; met uitzondering van een weidepompsysteem voor vee;
- Geen dieren of planten uitzetten in de poel; vb vissen, schildpadden, watervogels of waterplanten;
- In de poel mag noch huishoudelijk afvalwater, noch elk ander afvalwater terechtkomen;

Vergoeding:

De totale vergoeding bestaat uit een som van:

basiscomponent + component a (afhankelijk van de omtrek van de poel) + component b (indien houtige vegetatie aanwezig) + burenpremie (indien van toepassing).

Basiscomponent	189,2	euro/poel/jaar
Component a	1,30	euro/ m/jaar (afhankelijk van omtrek poel in meter)*
Component a (indien weiland)	1,45	euro/ m/jaar (afhankelijk van omtrek poel in meter)*
Component b	1,25	euro/m ² /jaar (afhankelijk van opp houtige vegetatie in beheer)
Burenpremie	50	euro/buur/poel/jaar

(*) De omtrek is van toepassing op de rand het deel van de poel dat ligt op het perceel in gebruik waarvoor een overeenkomst wordt afgesloten.

Mogelijke premie:

- Burenpremie (indien een poel zich over meerdere percelen bevindt, vb hoekputten): 50 euro/buur/poel/jaar, met een maximum van 150 euro/poel/jaar. Beide burenen ontvangen de burenpremie.

2. Bufferstrook rond poel – Type A (geen activiteit tussen 15 juni en 1 oktober)

De doelstelling is hier om de jonge uitzwermende amfibieën te behoeden van vertrapping door vee of gebruik van machines vanaf de tweede jaarhelft (15 juni) tot begin oktober (begin overwintering) en een gunstig leefgebied voor volwassen amfibieën te voorzien rond de poel en de afspoeling van meststoffen en bestrijdingsmiddelen naar het water te minimaliseren. De buffer bestaat uit een grazige vegetatie in de zone direct rond de poel, maar kan eventueel worden uitgebreid langs een deel van een aanliggende gracht met vegetatie.

Tijdens het terreinbezoek wordt op maat besproken welke buffer haalbaar en wenselijk is op het perceel of deel van het perceel.

Specifiek beheer

- **bufferstrook bestaat uit grazige vegetatie rondom de poel.** De breedte van de rand wordt samen met de landbouwer bepaald, maar moet gemiddeld minstens tussen de 3 en 6 m breed zijn. Lokaal mag de minimumbreedte niet kleiner zijn dan 3 m;
- **geen activiteit in de buffer tussen 15 juni en 1 oktober.** In deze periode zwermen de jonge amfibieën namelijk uit van de poel naar hun overwinteringsplaats;
- geen bemesting, geen bestrijdingsmiddelen gebruiken in de bufferstrook jaarrond;
- **indien weilandbeheer:** geen begrazing vanaf 15 juni tot 1 oktober; plaatsen van een (tijdelijke verplaatsbare) afsluiting; Het vee mag niet tot in de poel zelf komen, een combinatie met beheerovereenkomst '1.Behoud en basisbeheer van een poel' wordt aangeraden.
- **indien graslandbeheer:**
 - Uitgangssituatie akkerland: eenmalig inzaaien met een meerjarig kruidenmengsel, bij voorkeur in het voorjaar maar niet tussen 15 juni en 1 oktober. De inzaai dient te gebeuren in het eerste jaar van de overeenkomst. Daarna verder als grasland beheren;
 - Uitgangssituatie grasland: minstens 1 x maaien met afvoer, maar niet tussen 15 juni en 1 oktober; eenmalig inzaaien van een meerjarig kruidenmengsel.

Vergoeding

De vergoeding is gebaseerd op de totale oppervlakte van de bufferstrook (in m²) en het uitgevoerde beheer volgens de overeenkomst:

Weilandbeheer	150 euro +	1264 euro/ha/jaar
Graslandbeheer	150 euro +	1986 euro/ha/jaar

3. Bufferstrook rond poel – Type B

De doelstelling is om een gunstig leefgebied te voorzien rondom de poel voor o.a. amfibieën en de afspoeling van meststoffen en bestrijdingsmiddelen naar het water te minimaliseren. De buffer bestaat uit een grazige vegetatie in de zone direct rond de poel, maar kan eventueel worden uitgebreid langs een deel van een aanliggende gracht met vegetatie.

Tijdens het terreinbezoek wordt op maat besproken welke buffer haalbaar en wenselijk is op het perceel of deel van het perceel.

Specifiek beheer:

- **bufferstrook bestaat uit grazige vegetatie rondom de poel.** De breedte van de rand wordt samen met de landbouwer bepaald, maar moet gemiddeld minstens tussen de 3 en 6 m breed zijn. Lokaal mag de minimumbreedte niet kleiner zijn dan 3 m;
- geen bemesting; geen bestrijdingsmiddelen gebruiken in de bufferstrook jaarrond;
- indien weilandbeheer: begrazing is gedurende het hele jaar mogelijk, waarbij het vee niet tot in de poel zelf komt. Een combinatie met beheerovereenkomst '1.Behoud en basisbeheer van een poel' wordt aangeraden;
- indien graslandbeheer:
 - Uitgangssituatie akkerland: eenmalig inzaaien met een meerjarig kruidenmengsel, bij voorkeur in het voorjaar vóór 15 juni. De inzaai dient te gebeuren in het eerste jaar van de overeenkomst. Daarna verder als grasland beheren;
 - Uitgangssituatie grasland: minstens 1x maaien gedurende het jaar met afvoer van het maaisel. Maaidata mogen door de begunstigde zelf worden bepaald; Eenmalig inzaaien van een meerjarig kruidenmengsel;

Vergoeding

De vergoeding is gebaseerd op de totale oppervlakte van de bufferstrook (in m²) en het uitgevoerde beheer volgens de overeenkomst:

Weilandbeheer	150 euro +	498 euro euro/ha/jaar
Graslandbeheer	150 euro +	1119 euro/ha/jaar